

Učna tema: STALINIZEM

Datum: petek, 20. 11. 2020

- Cilji :**
- Učenec pojasni značilnost totalitarne vladavine v Sovjetski zvezi,
  - učenec pozna in razume gospodarski in družbeni razvoj Sovjetske zveze v času med obema vojnama,
  - učenec primerja in utemelji načine in vzroke vmešavanja države v gospodarstvo v SZ ter sklepa, kakšne posledice je imelo to vmešavanje za nadaljnji razvoj države.

Navodila:

1. V SDZ pregledaš in po potrebi popraviš nalogo na str. 42 (glej zapis: *Rešitev nalog*). Ta naloga je bila podana pri prešnji uri, v ponedeljek 16.11. pri 2. uri.
2. V zvezek napišeš naslov: *Stalinizem v Sovjetski zvezi*.
3. Prebereš besedilo v SDZ 1. del (str. 44 do 47 *Stalinizem v Sovjetski zvezi*).
4. V SDZ 1. del reši 1. in 2. nalogo na str. 44.
5. Prepiši učno snov v zvezek (glej zapis: *Stalinizem*).
6. S pomočjo vprašanj, se pripravi na spraševanje (glej zapis *ponovi*)

Stalinizem

1. Državlјanska vojna

- Po revoluciji leta **1917** je postala **Rusija** prva in edina **komunistična država** na svetu.
- Oblast so prevzeli **boljševiki**, ki jih je vodil **Lenin**.
- Zaradi odpora nasprotnikov revolucije je od **1918** do **1920** v Rusiji divjala **državlјanska vojna**.
- Spopadli sta se **bela garda** (nasprotniki revolucije) in **rdeča garda** (vojska boljševikov).

Zmagali so boljševiki, ki so začeli uvajati totalitarizem in preganjanje nasprotnikov.

Posledice: 15 milijonov žrtev, uničenje, bolezni, pomanjkanje, lakota ...

Država je bila razdeljena na republike in dobila novo ime - SOVJETSKA ZVEZA .

Sovjetska zveza

- Leta 1924 je Lenin umrl.
- V boju za oblast je zmagal Josif Visarionovič Stalin.
- Stalin je državo preoblikoval v **totalitarno državo – stalinizem**.
- Vladala je **Komunistična partija**, ki je imela popolno oblast nad vsem javnim in zasebnim življenjem državljanov.

2. Plansko gospodarstvo

- **Novi ekonomski program (NEP)** – 1921 uvedel Lenin, da bi sprostil trgovanje in omogočil prebivalcem prosto prodajo in kupovanje blaga. Vlada je ohranila nadzor nad podjetji, bankami in komunikacijami.
- **Plansko gospodarstvo** – uvedel Stalin, pomeni okrepljen nadzor nad gospodarstvom ter njegova podreditev političnim odločitvam.

• **Petletke** – industrijski razvoj je temeljil na petletnih planih:

- usmerjeni v gradnjo železarn, tovarn, železnic, elektrarn ...
- hiter gospodarski razvoj (1928 – 1937 za 25 %),
- primanjkovalo je blaga za široko porabo (oblek, pohištva, hrane).

KOLEKTIVIZACIJA – spremembe v kmetijstvu:

- združevanje zasebnih kmetov v velika državna ali zadružna posestva,
- upori kmetov, milijoni kmetov preseljeni, v taboriščih umrlo 6 – 8 milijonov kmetov.

3. Nadzor vsepovsod

Stalin je za **nadzorovanje** države uporabljal posebne metode nadzora in prisile:

- tajna policija
- čistke v stranki in vojski
- preganjanje pravoslavne cerkve in vernikov
- nadzor nad kulturo in mediji
- propaganda

PONOVIMO

1. Katere so bile značilnosti stalinizma?
2. Opiši značilnosti gospodarskega razvoja v stalinizmu.
3. Zakaj so se kmetje upirali kolektivizaciji?

Premisli

1. Kateri so bili uspehi stalinizma?